

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap és esztörtökön.**
Előfizetés ár:
Hogyedvőre 2 korona 50 fillér. félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
hová a kéziratok címezendők

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésékelt áron számít fel.

A kutya a tükör előtt.

(bj.) Láttak már önök kis kutyát beszabadulni cifra, tükrös szobába. Kis kutyát, aki eddig kint élt a folyosón, az udvaron, a konyhán, aki csak a maradék ételt kapta és aki lehullott falevelekkel, meg ágakkal játszadozott? Látták már önök, hogy a kis kutya miként látja meg magát először a tükörben? Hogy megijed, hogy fél, hogy remeg! Reszket, meglapul, hátrahőköl, megáll, ki akar szaladni, vihog, ugat, nyöszörög, aztán megint nekiindul nekiszalad a tükörnek, hogy újból visszariadjon, megszaladjon, reszkessen és meglapuljon. Ahogy ő szalad, szalad a másik is a tükörben, ahogy ő fél, reszket a másik is, ahogy ő közeledik, jön közelebb az a másik is. Végre megnő, megerősödik, megismosodik a kis kutya bátorsága. Egészen odajó a tükörhöz, még fél, de már bátornak mutatja magát — a másik előtt, mert az a másik is bátor, az is jön, az is közeledik. Egyszerre csak — és ez a legérdekesebb — a kutya orra éri a tükröt, a hideg tükröt s ott a másiké is. Elcsodálkozik, morog egyet, aztán megfordul, lefekszik és nem kíváncsi többet a tükörre.

Látják azt a játékot, amelyet a koalíció játszik esztendőök óta az országgal? Látják, hogy a koalíció minden cselekedete mily bátoratlanul, mily félnéken indul és mily hősi nemtörődomséggel fejeződik be? Amikor a koalíció megkezte a nemzeti küzdelmet,

félnék volt és óvatoss, csak lármozott, morgott, reszketett, de komolyan, tettekkel küzdeni nem mert. Amikor átvette a kormányt, minden javaslatát, minden cselekedetét, minden tettét, minden dolgot félnéken, gyáván, remegve, terjesztette elő. Hogy miért? mert úgy látta, hogy a tükörben, vele szemben ellenséges áll, aki figyel, bírálja és nézi dolgait, cselekedeteit, tevékenységét. A koalíció félt ettől az ellenőrző valakitől, aki mindent szemlél, mindent látott és mindent észrevett. Nem mert közeledni feléje és még mindig messze húzódik tőle. A kis kutya közel mer végre is jönni a tükörhöz, de a koalíció egyre inkább keresi, hogy távol maradjon attól a másik rémtől, ami a tükörben van, ami külsőleg az ő képét viseli, hozzája hasonlatos. Vajjon mi más az ott a tükörben, mint a koalíció lelkiösmereite.

A lelkiösmereit . . . A lelkiösmereit, amelyet az iskolás könyvekben úgy magyaráztak, hogy cselekvéseink jó, vagy rossz voltának tudata, amely annál élénkebb, minél fejlettebb valakinek az erkölcsi érzéke. Sőt arra is megfelel az iskolás könyv: ki a lelkiösmereites? Lelkiösmereites az, aki lelkiösmereitének szavát szigorúan követi, lelkiösmereitlen, aki arra nem hallgat. Így az iskolás könyv, amely épenséggel nem emelkedik a lélektani tudomány komoly szintjére, de amely mégis a tudattal és az erkölcsi érzékekkel kapcsolja össze meghatározását. A cselekvések rossz oldalának tudata, az

erkölcsi érzék: azaz ami a koalíciót néha rágóztat. Ő, a lelkiösmereit olyan, mint a tükörkép, az annál inkább közeledik, minél inkább benne van valaki a cselekvésekben. A lelkiösmereitől nehéz szabadulni, mert a lelkiösmereit mindenkinek a multja, az élettapasztalata, a régi cselekvése, a régi fölfogása.

Hol van a koalíció az ő multjától, hol van azoktól a szavaitól, amelyet egykor fogadott, esküdött, hirdetett és amelyekért akár meghalni is késznek mutatkozott? Hol van ez a mult, hol vannak ezek az ígéretek? Mindet befűtötte már a feledés szürkésege, mindet keresztülgázolták már az új érzések, új szavak és célok. Pedig azok a régi ígéretek, azok a régi szavak, azok voltak közel a nemzet érzéséhez, a magyarság gondolatához azokat vallotta, azokra esküdött mindenki, ez országban. A koalíció volt az, amely az ígéretek földjére akarta vezetni az országot, amely lelkesülést teremtett, amely fölfokozta a vágyakat, növelte a reményeket, kítűzte a edlokat, hirdette a diadalokat és várta a dicsőséget. A koalíció volt az, amely tükröt tartott a nemzet elé: ime gyerrünk, a dicsőség, a jövőnd, a nagyság, a hatalom van előtünk! A nemzet bizott, örvendett, lelkesült, várt — s végre csalódott. A koalíciónak egyre mutatta a lelkiösmereite, hogy rosszul cselekszik, ugde hiába. A lelkiösmereit szavától megrettentek, megjijedtek, viszarriadtak, aztán hátulról a tükör mögé

TÁRCA.

Vasúton a felhők között.

(Svájci pillanatfelvételek.)

Írta: Leopold Gyula.

Estendőnként beszoktam számolni nyári szabásaimról, melyekkel 11 hónap kimerítő munkája után pihenéssel, világlátással kárpótolom magamat. Pihenés? Vajjon helyt áll-e ez a kifejezés akkor, amikor az ember napokon keresztül vonaton vagy hajón ül, majdnem minden éjszaka más szállodában hál, más asztalnál eszik, és szemét és lábát egyre foglalkoztatják nagystílusú látványok, érdekes tapasztalatok. Azt hiszem, a modern ember, különösen vállalkozó vagy kereskedő nem is tud úgy pihenni, mint a többi boldog halandó, t. i., hogy abszolút nyugalomnak, semmittevének veti oda magát szabadság-ideje alatt. Ma a mikor a tudósok, az agymunkának és az idegrendszernek minden csinát-bíját ösmerik több világkapacitás tanítj,

hogy a munkálkodó szellemnek nem az abszolút pihenés adja meg a nyugalmat és fel-frissülést, hanem a környezetnek, a szellem munkájának, a benyomásoknak megváltozása. Az ember néhány hétre egy új világba, új emberek és új életviszonyok közé kerül, megszokott foglalkozását fölfüggeszti és ebben találja meg pszichológiai és fizikai fel-frissülését. És ebben az érdekes tudományos megállapításban sok igazság van. Nem tudom ilyen jól töltöttem volna-e nyári szünidőmet ha valami félreeső zugában a világnak elvonnultam volna a magam gondjainval, dolgaimmal és lelkállapotommal, mint így, amikor átaztam, láttam és tapasztaltam.

Svájcben jártam, Tell Vilmos országában, ahol égbenyuló csodás bércek között él Európa legszabadabb népe. Az ő természet lelketrázó titáni alkotásait csodáltam meg itt és mondtam, hogy a természet szépségei iránt fogékony lelkemet egyik meglepetés a másik után érte. Svájcben természetimádóvá válik az is, aki sohasem volt az. Cseppet sem bántam meg, hogy miután az

előző években bejártam Német, Angol, Francia és Olaszországot, most Helvétia hótetőit kerestem fel.

E hótetők közül egyike a legimpozánsabbnak a Jungfrau. Reggel 8 órakor indul el Interlakenből a vonat, melyet később gőz- és villamos hegyipálya vonat vált fel. Öt órai szakadatan kapaszkozás után feljut az ember a 3200 méternyi magasságban lévő Eismeerig. És amikor az ember elérül a természet csodáinak szemlélésében; önkénytelenül meghajlik a modern technika előtt, amely lehetővé tette e jéggel, égig nyúló sziklameredékekkel és szédítő hegyszakadékokkal impozáns hegykolosszusnak vonaton való megmászására. Ültünk bent a kupében, amely kényelem dolgában mi kívánni valót sem hagy hátra és mellettünk, alattunk, fölöttünk, iszonyú sziklák, borzalmas hegyszakadékok, hegytömbök és gletscherek jönnek-tűnek szakadatlan váltakozásban. Néhány év előtt még edzett turistától is nagy rekordszamba ment, ha a Jungfrau megmászta néhány nap alatt és ma öt rövid óra alatt

óvakodtak, betakarták azt és cselekedtek meg mindazt, ami ellenétes volt fogadalmakkal és ami meghazudtolása volt ígéreteiknek.

A koalíció azonban téved, ha azt hiszi, hogy letakarván a tükröt, hogy elnémitván a maga lelkiismeretének szavát, megszakadul beváltatlan ígéreteinek következtetését, ha úgy hiszi, hogy mindazt a hitet, amelyet a nemzet hozzája fűzött, megsemmisítheti. A koalíció lelkiismeretén kívül van egy másik tükrre is az ő cselekedeteinek: az ország élő lelkiismerete a nép, kérje csak meg a koalíció a népet, vajjon megelégedett-e az uralmával, vajjon helyesli-e a kormányzásnak mostani módját, vajjon a nemzetre előnyösnek, helyesnek és jónak tartja-e a politikáját? A nép azt feleli, hogy nem, mert a nép mást várt, mert a népek mást ígértek, szebbet, jobbat és kedvezőbbet. A koalíció nem csalódott: neki csak az uralom kellett és azt megkapta. Ám, de csalódott, a nép, amelynek jobb kormányzás kellett, olyan uralom, amely alatt megerősödhetik ereje, növekedhetik vagyona, izmosodhatik gazdasága, fejlődhetik műveltsége. A nép ezt nem kapta meg, a nép várt és csalódott, a nép tehát látja, hogy politikailag ő a vesztes az egész küzdelemben. Bécs nem vesztett: kapott rája néve kitűnő kiegyezést, magasabb kvótát, kap létszámemelést és közös bankot, ezenfelül minden földi jót, amit csak Magyarország adhat. A koalíció sem vesztett: nem volt semmije, ellenzék volt és kapott hatalmat, uralmat, őrszemhelyeket, többséget, miniszteriségeket, erőt, pénzt, vagyont, sőt talמידcsőséget is. De a nép, az istenadta nép, amelynek ígértek mindent, ami csak szép jó és nemes van a földön. Akinék ígértek túlvilági boldogságot már itt a földi életben, a nép nem kapott

vagyont és nem kapott hatalmat csak éppen adhat több adót, több kvótát, több szeszadót, csak éppen nehezebb lett a megélhetése és több a terhe. Bécs és a koalíció elégedett lehet, annak nincsen oka sem a sajnálkozásra, sem pedig a panasza, de a népek, amely mindent vesztett nincsen oka tulajdoson örvendeni, lelkesülni és mámorosan vigadni afölött, hogy Magyarország a koalíció kormányozza. A nép, amely a játékhöz mindent adott: áldozatot, lelkesülést, pénzt, támogatást, a jó és az áldott nép csak most veszi, észre, hogy itt csak a tőkét fizették vele, de a kamatokat más elvezi.

A kutya a tükrök előtt megijed a saját képétől, vajjon a koalíció, ha a nép hangulatában látja visszatükröződni a maga cselekedeteinek hatását, nem retten-e meg. A nép elkeseredett, kedveilen és elvesztette bizalmát. A nép úgy érzi, hogy félrevezették és ez az érzés közel jár a valószínűséghez. Szomorúan látja a magyarság, hogy mindazt, a hitét és lelkesültségét, amelylyel az új kormányzást uralomra segítette és diadalmas tette, nem fizetik vissza se hállával, se pedig a nép érdekeinek támogatásával. A kormányzás csak a nemzetet hagyta magára, csak éppen azzal nem törődött. A kérdések kérdése már most: hű marad-e a nemzet azokhoz, akik az ő utasításaihoz, bizalmához és reményességéhez nem maradtak hűvek. Ha a nemzet tekintli a maga helyzetét, jövődjének mostani bizonytalanságát és azt a sok nagy földadatot, amely még rája vár, akkor más úton keresi boldogulását és meg is találja. A magyar nemzet jövődjét politikai játékok nem semmisíthetik meg, mert sokkal több erő és tehetség van ebben a népben, semhogy ne érvényesüljön és diadalt ne arasson.

Gyönyörű kilátások. W e k e r l e

Ischlenben járt és visszatért daniosi birtokára. Ebben a szűkszávú hírben körülbelül ki is van merítve minden politikai esemény. Ami ezt az utat megelőzte és a mi utána következik más, a találgatások lapjaira tartozik és nincs aki eligazodjék az egymásnak ellentmondó kombinációkban.

Azt mondják: fúzió és adóreform, választói jog és létszámemelés, e körül forgott a kétnapos nyári minisztertanács és W e k e r l e csütörtöki királyi kihallgatása. Ami természetes is, közvetlenül az őszi kampány előtt, amikor mind a négy probléma aktuális napikérdéssé váltak.

A választói reformot illetőleg azt jelentik, hogy azok a részletek, amelyekkel egyes lapok a járvó választói jogát kiszínezték, a célcsoportok színterére süllyednek. Ezen az idő, amikor a választói reformot publikálni fogják, akkor helye és ideje lesz a tervezet megvitatásának.

A létszámemelést illetőleg hiteles információk az, hogy ez a kérdés ősszel ismét napirendre kerül. A létszámotosságot a kormány — úgy mondják — nemzeti engedményekkel fogja garnirozni, ez a tetszetős körítés azonban nehezen bírja majd rá a közvéleményt arra, hogy eddig elfoglalt álláspontját — mely a kétszertelés nemzeti ellentétes rugója volt — földálja. A koalíció s különösen a függetlenségi párt részére az volt, hogy magyar vezényszó nélkül nincsen létszámelés; hogyha új veredő áldozatot hozunk, megköveteljük azt, hogy a magyar nyelv és a magyar nemzet szuverenitása a közös hadsereg magyar felében érvényre jusszon. A függetlenségi lapok szerint kizárólag, hogy a mai parlamentben a létszámemelést keresztülvihető legyen s hogy ahhoz a függetlenségi párt hozzájáruljon W e k e r l e — ezt mondják a Kossuth-pártiak — megígérte, hogy az átmeneti idő alatt ezzel az odiosus ügyvel nem fogják zavarni a közvéleményt. Az ország elvárja W e k e r l e t, hogy ezt az ígértét bevaltsa.

Az adóreform szintén egyik fontos pontja volt a kétnapos miniszteri tanácsko-

érünk föl az Eismeerig, anélkül, hogy fölkelünk volna a kupé bórpanlagaról.

Odatönt csikorgó hideg van; alig néhány kilométernyire az olasz határon a hegyek alján mosolygó kék ég alatt virul a citrom és a narancs, míg itt 2—3 ezer méter magasságban megszünt minden vegetáció, kő és jég mindenütt, ahova a szem ellát. A végallomáson, ahol a hidegtől borzongva szállnak ki az utasok, egy szép tágas modern vendéglőgödő áll. Itt általában fűtött szoba és jeles konyha várják az utasokat. Természetes, hogy a páratlanul tiszta hideg levegő rendkívül ritka és a tudó dupla munkát fejt ki, hogy a kellő mennyiségű levegőt bejuttathassa a szervezetbe. Gyöngy idegzetű vagy szervezeti embernek nem ajánlom a kirándulást a Jungfraura, mert egy-kettőre rosszullét fogja el az örök hó és jég világában. Érdekes, hogy most a Jungfrau villamosvasútját meghosszabbítják egész a csücsig úgy, hogy néhány év múlva már 4200 méter magasságba röpíti a vasút a turistát.

Harmadnapra a P i l a t u s r a tándultam. Luzernből hajó vizs Alpnächstadting honnan fogaskerekű vizs fel a 2070 méter P i l a t u s hegyesülésára. Ez az út is nagyszerű érdekességek látványát nyújtja. Felhőkön keresztül vitt az útnak és nem mindnapai

passzív volt a Pilatus csúcsáról letekinteni s néhány száz méter haladni az uszkaló felhő táborral. Nem lehet leírni a csodás panorámát, amely a szem elé tárul, most a felhők eltakarnak mindent és egyszerre csak az alattunk lévő felhők megszakadnak és a támadt úrnát lenézhetünk az alattunk elterülő világ-óceánba. Hegyek, völgyek, erdők, folyók, városok és falvak tűnnek fel szemünk előtt a távolban és közelben. Milyen szép is ez a mi földünk!

Nagyszerű panorámával kecsegteti az embert a Rigi-Kulm is, amelyről ugyancsak Luzernből mentem és pedig hajón Vitznau-ig onnan pedig a fogaskerekűn. Ez csak 1800 méter magas, de a Rigi csúcsáról mesés a kilátás és az ember ellát egész Zürich-ig, természetes ha tiszta a levegő.

Megnéztem aztán Meiringen mellett a csodás és bízalmas A r e s c h l u c h t o t, az Áare folyó ágját, amely több száz méter magas és két kilométer hosszú hegy-szakadék. Nincs az az erősgyű ember, aki el ne szédülne, amikor végig megy Áareschluchtban. Remek látvány, ne mulassza el senki megnézni.

Gyönyörködtem még a S c h a f f h a u s e n i vizesében is.

Megnézni való helyek Svájc nagy

városai is, mint Zürich, Luzern, Bern, Genf, Basel stb. Népes, régi és modern városok, szép utcákkal, mindenütt óriási a forgalom.

A forgalom alatt természetesen az idegenforgalom értem. Ismeretes, hogy Svájc az idegenektől él. És egész Svájc arra van berendezve, hogy itt az idegen minél jobban érezze magát. Ezer és ezer hotel van ebben az országcskában és mindegyikben mintaszerű a kiszolgálás, a kényelem és az elegancia. Minden Svájci ember azt van hatva attól a tudattól, hogy a külföldi teljes mértékben ki kell elégiteni, mert Svájc lakossága existenciájának a külföldi ember pénze az alapja. Évente több százezer idegen fordul meg Svájcban; legtöbbször vannak az angolok, utánuk következnek a németek, franciák, amerikaiak és a magyarok. Minden szállóban legalább három nyelven beszél a személyzet és pedig: angolul, németül és franciául.

Mint előbb említettem, Svájc létalapja az idegenforgalom, de ne higgye azért senki, hogy, tünyságában nem tesz a lakosság mást csak várja az idegent, hogy azt fogadhasssa. Korántsem. Az egész országot mintha kéményhálózat venné körül, nyüzsgő ott a gyár, kattog a gép s szorgoskodik sok millió munkás tenyere. Az óraipar, a selyemgyártás, a

zának. A kormány minden tagja érzi, hogy ez a javaslat még sulyos viharok magvát rejtheti magában. Az ez évi budget százharmenmillióval nagyobb, mint a mult esztendő. A jövő évi költségvetés keretei még ismeretlenek, de annyi mégis kiszivárgott róla, hogy ez ismét növekedést mutat, szemben az előző évekkel. Az adóreform indokolásában a pénzügyi kormány azt állítja, hogy az új adóztatási rend az állami bevételek húszmillióss csökkentését vonja maga után. Ezzel szemben azonban bizonyos, hogy az egyre szaporodó állami terhekbe való tekintettel a pénzügyi kormányzat nem szociális, hanem fináncpolitikai szempontokat követ, amikor az adóreformot megszervezi, pedig a nemzet immár elérte az adóviselőképesség legszélső határát s szigorú visszautasítással fogadná, ha bárki kísérletet tenné arra, hogy terheit növelje.

Mindezek mellett azonban a fúzió volt a miniszteri tanácsokások negyedik s fontosságban talán legelső témája. Kellett, hogy a minisztertanács foglalkozzék ezzel a kérdéssel, mert a választói reformról szó sem lehet addig, amíg valamely szilárd pártalakulás nem veheti át a jövő fejlődésért a felelősséget. E nélkül a választói reform ugrás volna a sötétbe.

Fúzió nélkül már maga a választói reform tárgyalása is nagy akadályokba ütközött, mert minden egyes párt a maga szempontjából s a maga jövője érdekében vizsgálta a fölmerülő kérdéseket. Mielőtt a választói reform vitája megkezdődik, egységes szervezetbe kell összekovácsolni a koalíciós pártokat, hogy azok — mihielyt az új parlament rend beköszönt — nyomban szavotosságot vállalhassanak a jövendő fejlődésért. Fúziós tervek konkrét formában ma nincsenek a közvélemény itélőszéké előtt. Egy azonban már is bizonyos: ha kivinatós az, hogy ezek a pártok egy kompakt szervezetbe tömörüljenek, éppen annyira kétségtelen, hogy ebben a tömörülésben a liberális elveknek kell dominálniuk. A függetlenség párt pedig nem pártfogolhatja egy ilyen

pártalakulást anélkül, hogy az új párt követelése között ne szerepeljen az önálló bank fölállításra 1911-ben és 1917-ben az önálló vámtérület életbeletételese.

Az ősszel meginduló kampány tehát elég izgalmasnak ígérkezik, különösen, hogy ha számba vesszük azt is, hogy szeptemberben a delegációk is Budapesten ülésnek.

Az adóreform.

I.

Az egész ország aggodalommal eltelve néz az 1908. évi budget elé, amelynek tervezetével foglalkozott a minisztertanács s amelyről már ma olyan hírek keringenek, hogy lényegesen nagyobb állami szükségleteket fog feltüntetni, mint az idek. Ha ehhez hozzávesszük azt, hogy az 1908. évi budget is 113 millióval volt nagyobb a mult esztendőnél: hogy a képviselőház részint burházásokra, részint fizetésjavításokra az utolsó hónap alatt majdnem ötszáz milliót szavozott meg s hogy végtül a közös költségek is emelkedni fognak, részint az új szükségletek miatt, részint a katonatisztek fizetésemelése miatt, akkor igazan nem sok reménységgel nézhet ez a kiszípolozott ország a jövő elé.

A képviselőház előtt fekszenek azok a javaslatok, melyeket Wekerle miniszterelnök az egyenes adók reformjáról kidolgozott s amelyeknek az volna a rendeltetése, hogy megnyugvást keltsen az aggódoókban. Wekerle azzal terjesztette be a javaslatokat, hogy általuk az államkincstár bevételei az egyenes adókból majdnem húsz millióval fognak csökkenni, hogy tehát ezek a javaslatok, amelyek a progresszivitás alapján épültek fel s a létminimumot adómentesítették, valósággal áldást fognak hozni az adózókra.

S mégis az történt, hogy senki sincs az egész országban, aki mindjárt a javaslatok publikálása után ne a legnagyobb erélyvel tiltakozott volna a javaslatoknak törvény emelése ellen. Nem volt egyetlen tarsadalmi osztály sem, amely félre hagyta volna magát vezetettai a miniszterelnök szavai által s amely ne maga ellen irányulónak mondta volna a javaslatokat. Az iparosok, a kereskedők, a gyárosok, a földbirtokosok, a szellemi munkások, a nagy részvénytársaságok, a tőkepénzesek és a kötvénytulajdonosok egyaránt felháborodással fogadták azt a merényletet, amelyet a pénzügyminiszter ter-

vez ellenük, sőt egyenesen a magyar állam méltóságának, szavahihetőségének és becsületének sérbitiprását látják a javaslatok egyik-másik intézkedésében.

Es nincs olyan sulyos vád, amely elég sulyos volna ezekkel a javaslatokkal szemben. Az a húsz millió adócsökkenés, amelyet Wekerle kitálatásba helyezett, nem igaz s bárha ő állását kötötte ahhoz, hogy ezt neki elhiggyék s hogy a javaslatokat a törvényhozás elfogadja, még sem felel meg a valóságnak. Lehetséges ugyanis az — bár nagyon kétséges — hogy az első évben lesz némi csökkenés az adóbevételekben, de ezt az adófizetők zöme nem fogja megérezni. Nem fogja pedig megérezni azért, mert ennek az összegnek legnagyobb része az adómentesített létminimum szamájára irandó. S az adókievetés reformáról szóló szakaszokban maga a pénzügyminiszter gondoskodott egytaltal arról is, hogy ez a húsz millió megtérüljön azokon, akik adókötelesek. Az adókievető bizottságok eddig is a legrbutálissabban teljesítették feladatukat s a tapasztalás azt bizonyítja, hogy ez ellen a közigazgatási bíróság sem nyújtott védelmet. Az adóteher évről-évre növeltett, tekintet nélkül az adóviselési képességre, s a mesterségesen felsólyított házbérek szolgáival az adóviselési képesség alapjául, az ország lakosságának nyolcz tizedrésze két oldalról fojtogatott. Ez ellen a panaszok süket fülekre találtak a pénzügyminiszternél, az adósról folyton szoritatott s az ország a helytelen, sőt büns adópolitika miatt már eddig is a zülles lejtőjére kerültettek.

De egyszerű félrevezetése a közvéleményének az, hogy az állapotok az új javaslatok folytán javulni fognak. A paragrafusok tömkellegében laikusok nem fognak kiigazodni, de a legerkölcstelenebb intézkedések vannak bennük elrejtve. Az országnak semmi haszna sincs abból, hogy a pénzügyminiszterium teóriákon nyargal és teóriákkal akarja megmagyarázni a laikusoknak, hogy a korszellem-nek teljesen megfeleljen ezek a javaslatok. Mr Faust máré gúnynyal ostromozta a korszellemet: s ha a pénzügyi tudomány ma nem tud jobb és méltányosabb adózási elveket törvénybe iktatni, mint tettek azok, akik ezeket a javaslatokat kidolgozták, akkor várunk kell, míg a korszellem humanusabb és méltányosabb lesz és csak akkor kell az adóreformhoz fogunk.

De ha a mai pénzügyi tudomány csak abban kulminál, hogy a mai sulyos adóteherket hatvan-hetven százalékkal emelje mindenféle machinációk segítségével, akkor igazan kétségbe kell vonni azt, hogy azok, akik ezeket a javaslatokat kidolgozták, erre hivattottk volnának. A javaslatokhoz eszoitot anyaggyűjtésben egész könyv ismerteti az általános kereseti adót a különféle országokban. Nem gyözi magasztalni a személyes megadotatás liberálizmusát s el akarja hitetni, hogy a mai adórendszerünkbe az általános jövedelmi adó minden megreakotatás nélkül beilleszthető. De a pénzügyi kormány szándékosan hallgat arról, hogy azokban az országokban, amelyekben a nyomasztó jövedelmi adó alkotja az adórendszer gerincét, az egyenes adóbevételek alkotják az adóbevételek zömét. De nálunk elenyészőnek csakély az egyenes adóbevételek a fogyasztási adókhöz képest. Hogy tehát a mi népünk az egyenes adók emelését akár az adóreformmal, akár más tetszetős jelszavakkal történik, el nem bírja akkor, mikor jövedelmének fele amgy is az állampénztárba folyik a követett adók révén.

Az adóreform tehát, amely csakis a mérsékelt progresszivitást akarja porhíntés céljából törvénybe iktatni, nem szabad, hogy törvénynyé váljék anélkül, hogy a degresszivitás is törvénybe ne iktattassék s hogy vele egyidejűleg a követett adók is ne reformaltassanak.

Részletesen és egyenkint akarunk foglalkozni az adójavaslatokkal, hogy hircutasuk, minő mérenyelt készül általuk a nemzet ellen, de már most hangortatjuk, hogy a javaslatoknak egyetlen egy intézkedését sem tartjuk öszintének és méltányosnak.

Walpooleról, a nagy angol miniszter-

esokoládé és a cacaógyárak hazájának, központjának nevezhetném ezt a bájós országot, mely különösen e három termékével viszi el a Svájci ipar és kereskedelem dicsőségét a széles nagy világba.

Ahová néz, ahová lép az ember, mindenütt azzal az előzékenységgel találkozik, amely kellemes ellenértéket szolgáltatja a sok pénznek, melyet a külföldi Svájcban elkölt. Kellemesen lepett meg pld., hogy egy kerti vendéglőben étközve, ahol egy kis polgári-zenekar játszott, hozzám lépett a karmester és elem tette a zenekar programját, azzal a felhívással, hogy válasszak, hogy melyik darabot kívánom hallani. A műsoron vagy 200 zeneaszám szerepelt, híres operák és operettek áriái, de voltak magyar számok is! A zene egyébként is nagy szerepet játszik a külföldiek szórakoztatásában, mindenütt ahol idegenek kerülnek össze, kitűnően szervezett zenekarok vannak; amelyek nivón álló műsziát produkálnak. Zenekarok szórakoztatják az utást a kiránduló hajókban is.

Az évente Svájcot elirasztó löbb millió idegen pártatlan jólétet biztosít az országocsa öszlakosságának. A szabad Svájc nem ismeri a koldus szegénységet a nyomort. Itt mindenki megkeres annyit, hogy

rendesen megélhessen, itt mindenkinek módja van arra, hogy a kenyérért megdolgozhasson. Az idegenek hozzák, szorják a pénzt és Svájcnak gondja van arra, hogy az idegen a pénzéért minél többet lásson, halljon és kapjon.

Elmélkedvén mindezek fölött, önkénytelenül is eszembe jut Magyarország az ó elragadó természetű szépségének sokaságával, az ó gyönyörű furdó és üdülő helyeivel és az ó elihetlenségével. Ha a külföld tudná, hogy mi minden szépet és érdekeset láthat Budapesten és környékén, a Tátrában az erdélyi havasok között, a Balaton partján stb., ha gondoskodnának arról, hogy szépségeinknek híre eljusson a külföldre is és ha berendezkednének az idegen-forgalomra, akkor hozzánk is szivesen jönnének nyári pihenőre a külföldiek. Annál is inkább, mert nálunk újat látna az idegen, a ki rendszerint többször is bejárta már Svájcot és Európa nyaralóhelyeit. Mikor kezd már a magyar kormány és az érdekeltek körök egy olyan nagy akcióbá, amely a külföld országújtját megépítene a mi hazánkba is? Ha van ország, amely rássorult a kiránduló külföldiek pénzére és amely természeti szépségében is e pénz ellenértékét tudja nyújtani, úgy Magyarország bizonyára az!

ról tréfásan azt mondták honfitársai, hogy sohasem fázik, mert mindig az adózó polgárok zsebében tartja a kezét. Mi ugyancsak mondhatjuk el a pénzügyminiszterünkről, csak hogy tréfa helyett a meggyőződés elkeseredésével.

Kisgazdáink érdeke.

(Tanyai iskolák reformja.)

A kisgazdák megerősítésére irányuló állami és társadalmi tevékenységnek kettős irányban kell munkálkodnia. Először is lehetővé kell tenni a kisgazdák nagyobb térfoglalását, ami a földszerzés megkönnyítésével rövidesen elérhető: ezzel párhuzamosan arra kell törekednünk, hogy földmivelő népünk megismerje és megkedvelje a belterjesebb gazdálkodást s hogy a föld hozadékának lehető fokozásával a földmivelő nép anyagi jóléte biztosítottassék.

A kisgazda osztály térhódításának legelőszervező eszköze: a telepítés, a birtokfeldarabolás s a hosszulejárati haszonbérlet.

A telepítés terén az állam már is jelentékeny eredményeket mutathat fel, melyek a legszebb reményekkel biztatnak a jövőre nézve. Mert eltekintve a telepítés fajpolitikai jelentőségétől, — az eddigi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy oly vidékeken, ahol telepítések történtek, a környékbeli nemzeti elemek primitív gazdálkodási módja is tetemesen javult, a földjáradék emelkedett s a jövedelem, a jólét fokozódásával a kulturális diadalmasabban hatolhatott előre.

A birtokfeldarabolásoknál az állam nagyobb fokú intervencióját a tömegek lelkiellen kizsákmányolásának meggátolása teszi kívánatosná, mert hisz a parcelálásokkal üzött visszaélések ma már közsémertek.

A hosszú lejárati haszonbérletek meg-hozosításával, állami közvetítés mellett, lehetővé volna tenni, hogy a költött birtok nagy része kisgazdák kezébe, illetve művelésébe kerülne; ily módon erős és egészséges kisbirtok osztályt lehetne teremteni, akik a haszonbérszerződések kényszerítő ereje által, állami felügyelet és irányítás mellett, a leghe-lyesebb mezőgazdasági üzemet alkalmazhatnák. Hogy egy erőteljes bérlőosztály belterjesebb gazdálkodása a nemzeti jövő delmet tetemesen fokozná, az vita tárgyát nem képezheti, viszont állami közvetítés esetén, a töltött birtok jövedelmének haszonélvezői sem idegenkedhetnének az apró bérletekkel járó több veszedségtől és fáradságtól.

A földszerzés megkönnyítése mellett a kisgazdaosztály anyagi helyzetének lassú, de biztos megjavítása csakis egyedül azon az úton érhető el, amelyen a miniszter gazdasági és szociálpolitikája halad. A földmivelés, állattenyésztés, valamint a háziipar érdekében indított akció azonban még nagyobb eredményekre mutathatna rá, ha tanyai iskoláink tananyagát sikerülne gazdasági alapokra fektetni és sok tekintetben reformálni; ha a feltételek hiányos szakértelmét és sokszor nagyon is szűk látókörét sikerülne társadalmi úton fokozatosan fejleszteni, a nép bizalmát visszaszerezni s a nép jogosult törekvéseit, önzetlen emberek közreműködésével, helyes felé irányítani. Ha a kisgazda-osztály terjeszkedésének és megerősödésének végső akadályai is eloszlanak haritva: mihamar bekövetkezik az állapot, hogy a magyar állam társadalmi békeje teljesen a kisgazdák vállán fog pihenni.

Minden fajtát és házáját szerető állam-

polgárnak arra kell tehát törekednie, hogy állami életünk egységülának és függetlenségének ezt a biztos és szilárd alapját mielőbb megteremtessük. Ma ez sikerül, nyugodtan tekinthetünk a jövőnd elé.

Ujdonságok.

Szentes, 1908. augusztus 16.

— Szentes 1909. évi költségeloirányzata.

A városi tanács a f. hó 14-én délelőtt és folytatólag délután tartott egész napos gyűlésében foglalkozott Szentes háztartásának 1909 évi költségeloirányzatával és azt beható viták és eszmecskék után meg is állapította. A jövő évi költségeloirányzatból — közdudomásulag — kesis a terlek közül az a 8000 korona, amivel a közoktatásiügyi kormány a gimnáziumhoz való kocszjárulási évi összegét mérsékelte, viszont a bevételek egy nagyobb tételben szaporodnak, a szentes—vásárhelyi és orosháza—csongrádi vasutak által Szentes állomás hasznalati díja fejében évente fizetni kötelezett 7000 koronával. Ez a két összeg együttesen 15000 koronával javítja a város pénzügyi helyzetét, amit azonban csaknem teljesen ellensúlyoz az a körülmény, hogy a törvényhozás a II. osztályú kereseti adót teljesen eltörölt, annak Szentesen a múltban kiróva volt összesen 12000 korona állami adóalapja után elesik a város a községi pótdadó kivethetésének lehetőségétől, vagyis e címen, az idei kiróvási kulcsot véve alapul, 10320 korona községi pótdadótól, úgy, hogy ez maga oda billenti a mérleget, hogy a kedvezőbb helyzetet csakis 4700 koronára becsülhetjük. A városi tanács, a belügyminiszternek a városüzépítés dolgában hozott döntése alapján, miután már megbizonyosodott a vállalkozók beérkezett kötelező nyilatkozataiból, hogy az építkezést a miniszterileg megengedett 400000 korona keretén belül is lehetséges lesz a Bóhn-féle pályanyertes terv és annak már kidolgozott kivitelezési részleteivel alapján keresztülvinni, a költségvetésbe ezen építési kölcsön teljes egy éves annuitását is fölvetve és dacára ennek, nem emelkedik — az eloirányzat szerint, mely pedig a városiassá fejlődés feltételeivel is számol — egy állírel sem a jövő évi pótdadó. A költségeloirányzat különben legközelebb a háztartási szakosztály rostája alá kerül.

— Ingyen ojtóanyag a sertésorbán ellen. A földmivelésügyi miniszter leiratban tudatta a Csongrád megyei gazdasági egyesület elnökségével, hogy az egyesület kérelmét teljesítve, sertésorbán elleni védekezés céljaira, kisgazdák részére, ingyen ojtóanyagot bocsát az egyesület rendelkezésére. A gazdasági egyesület elnöksége, erre támaszkodva — ezúton hívja fel mindazokat a sertésulajdonos kisgazdákat, akik sertéseiket orbán ellen védőojsatni kívánják, hogy ezt úgy a beojsatandó sertések számának, mint azon határrészeknek pontos megjelölésével, melyen a beojsatandó sertések vannak, mielőbb jelentsek be az egyesület titkári hivatalában. A fenikörülírt adatok pontos bemondata azért szükséges, mert a bejelentések határreszenkénti leszkés csoportosítva, hogy így a hatóssági állatorvosok is határreszenként egy időben végezhessek a védőojsatást, ami a gazdára nézve, a szétrendő állatorvosi mérsékelt díjakban is nagy megtakarítást jelent.

— Meglesz az új kormánypárt. A fúzió

kérdésében, amelyről most meglepő egyértelműséggel hallgat a kormány sajtója, amint kitűnő helyről értesülünk, az utolsó napokban megtörtént az a döntő lépés, amelyet eddig mindig jeleztek és következtesen meg is cáfoltak. Az új kormány párt megalakulása csak igen rövid idő kérdése. Eddig a tervnek Andrassy Gyula gróf ellenzése állott útjában, aki félt a függetlenségi párt feyelmezetlenségétől és figyelmeztetett arra is, hogy még sok olyan döntő kérdés van, amelyben az új párt főfogásának egységének kell lennie, de éppen itt nehéz kiegyenlíteni az ellentéteket. Ezért tartozkódó álláspontot is foglalt el. A legutóbbi minisztertanács azonban fontos fordulatot hozott. Már azt megelőzőben bosszabb látogatást tett Andrassy Gyula gróf a Karlsbádból hazatért Kossuth Ferencnél s behatóan tanácskozott vele a pártviszonyok rendezésének nehéz problémáján. A kérdés szóba került a minisztertanácsban is, de csak a múlt kedd délelőtt ténjén dőlt el. Ekkor Kossuth Ferenc és Andrassy Gyula gróf ismét találkoztak és megbeszélésük eredménye az a megállapodás, hogy a fúzió létrejötté iránt mindjárt az ősz ulésszak elején megteszik a döntő lépéseket. A terv az, hogy nem lesz fúzióról szó, hanem új pártalakításról. Nem forsírozak, hogy a pártok minden tagja belépjen az új pártba, sőt eltökélték azt is, hogy a függetlenségi pártnak azokat az elemeket eddig is rendbontók voltak, kimélet nélkül ellenzékbe zavarják. Az új párt az önálló bank ügyét, amelyet ez évben kell elintézni, nyit kérdésnek hagyja. Ezzel körülbelül meg is hosszabbították a közös bank szabadalmát. A katonai kérdések már csak az általános választói jog után kerülnek sorra. — Hozzávetőleges számítás szerint az új pártalakítás függetlenségi pártnak körülbelül ötven tagját állítja szembe, mint ellenzékét, a kormányt.

— Próbaszántás gőzekével. A csongrád megyei gazdasági egyesület elnökségének közbenjárására, a Magyarországi Mezőgazdasági Gépgyár részvénytársaság folyó hó 31-én Szentesen, bemutatja az egy géprendszerű gépkéjét, melylyel a jelzett napon próbaszántást tartanak. A próbaszántás az új rendszerű gőzekével a Zsoldos-féle nagynyomású földön, tehát a város közvetlen közelében lesz, úgy, hogy minden gazda, aki ez iránt érdeklődik, minden nagyobb fáradság nélkül, megcsémélheti; amit különben figyelmébe is ajánlunk a gazdák közönségnek.

— Dr. Szigeti Gyula áthelyezése. Az utóbbi időben több helybeli lap dr. Szigeti Gyula főgimn. tanár áthelyezését úgy hozta, mintha az, az ellenőrző füzet miatt a tanári kar néhány tagja által uguk ellen teggymit kérő kérvényük folyamánya lenne, sőt még ezental is egyik helybeli lapban azt olvassuk, hogy dr. Szigeti Gyula áthelyezése általános meglegedést keltett. Miután őmi majd annak idején a főgimn. ügyével behatóban öhajunk foglalkozni, azért az áthelyezés okairól most nem írunk, csak annyit jegyzünk meg, hogy dr. Szigeti tanár áthelyezése a saját kérelmére történt s azt hisszük, felesleges megjegyeznünk, hogy Szentes egész társadalmában, főleg a szülők körében csak általános sajnálkozást keltett távo-zása, de általános meglegedést is, hogy is-

mét egyet a kiváló tanárok közül vessítettünk benne.

— **Hangverseny.** Az izraelita szegény sorú iskolások segítő — Malbisch Arumim — egyesület augusztus 29 én, saját segélyalapja javára, jótékonycélú hangversenyt rendez a színházteremben. A hangverseny gazdag és változatos műsorral, mely sok élvezetet fog bizonyára szerezni a közönségnek, — a rendezőség már összeállította és legközelebb közhírré is teszi a meghívók kibocsátásával. Már az emberbaráti nemese cél is, melynek szolgálatában az egyesület áll, kívánatosna teszi az estély legteljesebb erkölcsi és anyagi sikerét, melynek elérésében buzgón fáradozik a lelkes rendezőség. Az estélyre belépő jegyeket Hoffmann Jakab divatúró üzletében lehet előfoglalni.

— **A sósorsorszerű.** A sósorsorszerű árusításáról a belügyminiszter által múltkor kiadott rendelet széles hullámokat vert. Most a miniszter újból rendeletet adott ki, amelyben némi módosításokkal vizsgáltja az érdekelteket. A rendelet bevezető részében elmagyarázza, hogy milyen alapon nyúlt bele a kormány ebbe a kérdésbe. — Majd arra tér át, hogy a közrendet kibocsátása alkalmából főleg az a panasz hangzott fel, hogy annak következtében lehetetlenné válnék a szabadforgalom tárgyát képező sósorsorszerű olyan ártalmatlan szernek a keverése is, amelyek azt gyógyszerre nem minősítik, hanem csak a háziszere használatát teszik esetleg kellemesebbé, vagy előnyösebbé és hogy az által azokat érheti anyagi hátrány, akik ily ártalmatlan vegyületek készítése által keresetforráshoz juthatnak. Ezeket a panaszokat mérlegelve valamint a végbéli is, hogy a beföldi készítményeknek versenyképessége a hasonló természetű külföldi cikkekkel szemben meg ne bénítassék, utasítja az új rendelet az illetékes közegeket, hogy az elkobzás csak oly sósorsorszerű készítményekkel szemben alkalmazassék, amelyek címfeliratukon „Gyógyszernek” vannak nevezve, avagy a Magyar Gyógyszerkönyvben keresztel megjelölt szert tartalmaznak: a nyomtatványok azonban, melyek a sósorsorszerű készítményeket kísérik, ha ezzel a rendelettel ellenkeznek, feltétlenül elkobzandók és megsemmisítendőek. Minthogy pedig a köztudat — minden ellenkező hirdetés dacára is — a sósorsorszerű készítményeket háziszereknek tartotta és tartja: azok a viszonteladók, akik e rendelet kibocsátása előtt olyan sósorsorszerű készítményeket tartottak raktáron, amelyek a címfeliraton nem voltak „Gyógyszernek” nevezve, csupán azért, mivel a készítményekhez ily szabályellenes nyomtatványok voltak csatolva, nem tekintendőek olyanoknak, mint akik a sósorsorszerű gyógyszerként hozták volna forgalomba. Aki azonban ezen rendelet kibocsátása után hoz oly sósorsorszerű készítményt forgalomba, amely ilyen szabályellenes nyomtatványokkal van ellátva, vagy tart ugyanolyan raktáron: e rendelet értelmében feltétlenül megbüntetendő lesz.

— **Egy munkásjóléti intézmény haladása.** A Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyelete Közlér Alajos kocsiágyos elnöklésével tartotta szokásos havi választmányi ülését. A központi választmány tagjai Kattis Antal igazgató jelentéséből megelégedéssel vették tudomásul a közhasznú munkásjóléti intézményünk öröndetes gyarapodását és erősödését, a mi kitűnik abból, hogy a folyó évben belépett tizenötezer új taggal a rendes fizető tagok száma a hetvenezret elért. Az egyesület vagyona az idén több mint félmillió koronával emelkedett s 3.600.000 korona az egyesület vagyona, melyből két és félmillió korona állami és székelyvárosi értékpapirokban teljesen biztos alapon elhelyezve és gyűmölcsözöttve. Az egyesület nagy arányú segélyezésének jellemzésére fölemlítjük, hogy 1903. február óta eddig 378 rokkant és elaggott munkást és 98 árva részeseit állandó heti segítésben s e címe

eddig háromszáz ezer koronát meghaladó összeget fizetett ki. Legközelebb Borsodnádason és Újvidéken alakítanak főközpontirakat s ezek száma 217-re emelkedett. Az egyesület iránt érdeklődők forduljanak fővilágosítástér a központi irodához: Budapest, VIII. József-utca 23, az egyesület saját házában. A egyesület ügynököket nem tart.

— **Kivándorlás.** A folyó év első felében a kivándorlások meglehetősen csökkentek Európából Amerikába, míg a visszavándorlás mindinkább emelkedőben van. Az Atlanti hajóutasítások ez év első felében 28000 első osztályú, 65000 második osztályú és 198000 fedélközi utast szállítottak az Európából Amerikába. Tavaly az első hat hónapban 31.000 első, 99.000 második- és 772.000 harmadoz osztályú utast szállítottak. A csökkenés az első osztálynál 3000, a második osztálynál 34000, a harmadosztálynál 579.000 utas volt. A visszavándorlás ellenben folytonosan emelkedő számokat mutat. Visszajöttének ezidén az első felében Európába 59.000-en a második és 390.000-en a harmadik osztályon. Itt az emelkedés 4000 utas a második és 221.000 a harmadik osztályú utasok ezen jelenléteken visszavándorlása és a kivándorlások számanak esőkkénese jobban igazolja azt a gazdasági depressziót, mely most az Egyesült Államokban uralkodik.

— **A bizalom a gyógyszernek egy fontos előfeltétele.** A villamossal való gyógyítás sikere mindenütt bizalmat keltettek az idegbajosok körében s ma már általánosan elterjedt a tudat, hogy a villamos gyógyítás a modern orvostudomány egyik legfontosabb kiegészítő része. Lenyegesen kérdés azonban az, hol, mikor és miképpen kell alkalmazni megamodott idegrendszer vagy szervezet gyógyítására a villamosságot. Erre a kérdésre kimerítő tanulmányt vasalatt az ingyen könyv, melynek címe: „Ertékesítés a villamos gyógyításról” s melyet kívánatra zart borítékban ingyen és bérmentve küld meg bárkinek az Elektro Vitalizer Orvosi Rendelő Intézet Budapesti, Károly-körút 2. lételelet 50 szám.

— **Makó a palinka ellen.** Rakosy Gyula makói rendőrfőkapitány indítványt nyújtott be az ottani képviselőtestülethez, hogy ezentúl a koresmakát és palinka-butikokat már szombaton délután negy órákor zárják be, mert csak ezzel lehet elejét venni annak, hogy a makói munkások a szombaton kapott hetibérüket el ne igyák. Ujabbán ugyanis szombatonként olyan nagy Makón a részeg emberek száma, hogy a főkapitány a közbiztonság érdekében is föltétlenül szükségesnek tartja a palinkaméréseknek mar szombaton délután való bezárását úgy, hogy hétfő reggelig tilos legyen a kinyitásuk. A száznál több makói palinkabutikos természetesen tiltakozik a főkapitányi indítvány ellen; de — bár nálunk nem látni szombaton felülföldön sok részeg embert ödöngeni, — kétségtelen tény, hogy a palinkabutikokat vasárnapra bezártni, nálunk is igen üdvös intézkedés volna.

— **Változás a nagytözsden.** A szentesi dohány nagytözsde, mely eddig a Szépe Károly utóda cég fűszerkereskedésében volt, a napokban a pénzügyigazgatóság Eisler Lajos fűszer- és esemege-kereskedőnek adta át. Az új nagytözsde, melynek felszerelése tegnap lett teljesen kiegészítve, most már minden dohány és szivarfigyelt rendszeresen kaphatnak a kistráfiások.

— **Fegyveres vadászok.** A Pallavicini-uraladom érdekében — Felgyó alatt — mint Csanytelekről írják, a napokban két vadász meglőtte Mészáros Antal vadászt, aki vadászaton érte őket. A községben laktak futni a tett elkövetése után két embert, de mivel akkor még nem tudtak menekülésük módját, nem vetett rájuk ügyet senkisé. A

es endőrök keresik a két vadászt. A meglőtt Mészáros Antal vadász sebesülése nem életveszélyes. Rövid időn belül ez már a harmadik eset a Pallavicini-uraladomban, hogy a vadőrök ellen fegyvert fognak a vadászok.

— **A sósorsorszerű.** A fővárosi lapokban olvassuk: A belügyminiszter tudvalevőleg rendeletileg tiltotta minden olyan sósorsorszerű felírt gyógyszer árusítását, amely első és borsorsorszerűen kívül egyéb alkatrészeket is tartalmaz. E rendeletet a fővárosi hivatal immar végrehajtotta, amennyiben a tanács révén utasította a kerületi előjárókat, hogy a kifogásolt sósorsorszerű készítmények gyártását és elárúítását tiltsák be s a készleteket kobozzák el. A rendelet végrehajtását a tisztifőorvos maga fogja ellenőrizni. Ajánlatos tehát hogy a mi kereskedőkink is alkalmazkodjanak a rendelkezésnek, hogy kellemetlenségük és karuk legyen az eltiltott sósorsorszerű készítmények miatt.

— **A szentesi evang. népskola ideiglenes ellátása.** A presbitérium intézkedésére megkeresett egy tanulóképző igazgató alkalmasságát, jelenlegi vendékek ajánlására, keltet meg a hivatalos beszámoló bemutatkozására: vezetésben Egyed M. Lajos tapolcsányi és Lakatos Emil nyiregyszahai okleveles képezésű, kik remélhetőleg most, vasárnap jelennek meg s mint kantorkok be is mutatkoznak orgonájuk mellett a gyülekezetnek. Mindketten, mint kiválóan képzett ifjak vannak ajánlva, akik közül az egyik, ideiglenes minőségben, mint segédantóni nyerend alkalmazást egy évre az iskolánál.

— **Kistelek víz alatt.** A folyó hó 8-ki nagy vihar, mely Szentesen is tombolt délután egy órákor, Kisteleken is rettenetesen érezte a hatását. Öt negyed óras, felhőszakadásnak beülvő zapor szakadt le a községre, szerencsére szélvihar nélkül, — sikertengerrel változatosa az utcákat. Szerencsésen emberben, állatban nem esett kár, de az alacsonyabb fekvésű utcák elmerültek, a víz behatolt a házakba s nem egyenként rongálta, repesztette meg a falat. Legkritikusabb állapotba a plebaniaépület, juttott melynek kerijét s udvara egy részét elöntötte az áradat, a pincét is fenyegetve, melyet hirtelen vont gattal védtek meg. A víz ilyen nagymérvű megtörődésének, — mint írják, — az új megyei nűtűépítés az oka. A 80 centi méter magas útpálya ketté szeli a községet, építése közben minden vízlevezető csatorna eldugult s az udvarokba vívő kocsielejárók primitív árkok is eltöröltsztek. Várossy Gyula pécános bajban Szeged városához, mint kegyurhoz fordult segítségért s a tanács ennek folytan sürgős megkeresését intézett Cica trics Lajos dr. alispánhoz a baj orvoslása végett, egyben kiküldve egy városi orvosokt is Kistelekre, hogy a beletkezett arviz okait megállapítsa.

— **Szertészárlat Szegeden.** Szeged város első allategészségügyi körzetében, tehát a belterületen, a körörlötven belül járványosan lépett fel a szertészárlat, miert is a szegedi főkapitány telefon útján tiltotta el a szomszédos községeket és városokat a Szegedre való szertészárlat. A város harmadik allategészségügyi körzetében meg a szertészárlat fel is gy a szegedi főkapitány bizonytalan időre eltiltotta a szertészárlatot.

— **Hazai ipari beszerzési források.** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter előrendelete, hogy a „Hazai ipari beszerzési források” címűre a új és bővített kiadásban megjelenjen. A címűre 10000 példányban fog megjelenni s díjtalanul fog szentesztani az állami és törvényhatósági hivatalok és más érdeklődők közt, hogy az ipari szükségletük beszerzésénél a címtárból kellő tájékozást szerezhessenek a felől, hogy az országban miféle iparok gyartanak és hogy azok

gyártásával kik és hol foglalkoznak. A cím-sari anyag egybegyűjtésével és feldolgozásával a nagy. kir. kereskedelmi múzeum biztatott meg, mely intézet a cím-sar előmunkálatait már megkezdette s igyekszik fog a cím-sar anyagát rövid időn belül nyomda alá rendezni. Ez úton is felhívja a múzeum a gyárosokat és iparosokat, de különösen azokat, a kiknek telepe a cím-sar első kiadásából kimaradt, hogy amennyiben ipartelepüket most a cím-sar új kiadásába fölvetetnőhajják, ebbeli kivanságukat, telepük címének közlése mellett, a m. kir. kereskedelmi múzeum igazgatóságának (Budapest, V. Akadémia u. 3.) lehetőleg mielőbb jelentsék be.

* Felhívjuk olvasóink figyelmét a Magyar Élelmiszer-szállító Részvénytársaság nyilvános hűtő- és fagyasztó raktárházának hirdetésére, mely lapunk mai számában megjelent.

Gyengeséget,

akár szervezeti fejletlenségéből, akár betegségéből származó, gyorsan elhárít a SCOTT-féle Emulsió, melyet tökéletes táp-gyógy-szernek lehet nevezni, mert rendkívül hatásos az erejre, s emellett izletes és könnyen emészthető. A legmakacsabb beteg is gyorsan hozzászokik a

SCOTT-féle EMULSIÓ

hoz me, a leggyengébb gyomor-nak sem okoz nehézséget

IV. 4-1

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Az Emulsió vásárlásánál SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kétség-földembe venni.

Kapható a gyógyszerüzletben.

Irodalom.

A «Vasárnapi Ujság» augusztus 16-iki száma 26 illusztrációban számol be a hét eseményeiről, melyek közt előtérben állnak a törökországi mozgalmak. Ezeket a rendkívül érdekes fényképek kívül a «Vasárnapi Ujság» konstantinápolyi tudósítója még továbbá is fog küldeni. A szegedi vihar okozta katasztrófát is több képből mutatja be, s képei közt ott szerepel a londoni béketüntetés, a győri hiedeltozás, a balatonlellei búcsú stb. Pataky Lászlónak egy kedves g-nreképt is közli e szám, melynek szövegére is rendkívül változatos. Egy Londonban élő magyar embert, ki soká tartózkodott Törökországban, beható s igen érdekes cikkből ír az ottani állapotokról, Endrődi Sándor és Kiss Menyhért költeményeket, Szoldos László novelláit írt e számba, mely Krúdy Gyula nagy regényének folytatását is közli. E számban új fordított regény közlése is kezdődik: Jules Lemaitre «Királyok» című regénye, melyet Schöpfung Aladár jeles fordításában közöl a lap, továbbá a többi rendes heti rovatokat: Irodalom és művészet, Sakkjáték stb.

A «Vasárnapi Ujság» előfizetési ára negyedszáz négy korona, a «Világkronika»-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalában (Budapest IV., Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a «Képes-Néplap» a legolcsóbb újság a magyar nép számára, felévre két korona 40 fillér.

Nyilttér.

KALOGÉN

BRAZAY SÓSBORSZESZ
FOGKRÉM és SZÁJVIZ

Fejlesztő szerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.
Kiadótulajdonos: «Szentés és Vidéket» könyvnyomda.

NOXIN

50-15 Minden jobb üzletben kapható.
Hochsinger Testvérek
BUDAPEST.

Magyar Élelmiszer-szállító Részvénytársaság

nyilvános hűtő- és fagyasztó raktárháza
Budapest, IX. ker. Tóth Kálmán-utca 8-10 ss
Sürgőnycim: Telefon: Központi iroda: Consumus, Budapest, 25-82. V. Nagyhöröna-utca 17.

Felhívjuk a t. cím figyelmét a modern technika eddig elírt vívmányainak felhasználásával berendezett nagy-arányú (kb. 600 vagon raktomány befogadására)

hűtő- és fagyasztó-raktárházunkra

melyben mindenféle élelmiszerek, u. m.: frissdús, zsír, szalonna, vágott baromfi, tojás, hal, caviár, konzervek, bor, vaj, tej, sajt, méz, fozelék, friss gyümölcs, sör, vad, must, stb., továbbá növényesirák, virágok, ször-műaruk, szönyegek stb.

hosszabb ideig változatlan minőségben eltarthatók.

Az egyes árucikkekre másrészt feltételek mellett előleget folyósítunk.

A hűtőház előnyösen fekszik, a mennyiben a teherpályaudvarok közelében és a dunaparti teherpályaudvarral pedig parvágnnyal van összekötve, és a város minden pontjáról könnyen érthető.

Vám- és fogasztási adó köteles árú szabad beraktározása, továbbá reexpeditio-kezelvények. A hűtőházzal kapcsolatos jéggyártunk naponként 600 mmáza jeget termel.

Elvállaljuk a beraktározott árúk szállítmányozását és külföldi

Wien, Berlin, Breslau, London saját kezelésünkben levő fiókaink után való értékesítést.

Videki áruátvevő és osztályozó telepeink: Bánffy-Hunyad, Kaposvár, Arad, Nagykároly, Szentés Lugos.

Határügynökségeink: Bodenbach, Buchs, Eger I. E. Granica, Halbstadt, Oderberg, Passau, Salzburg, Simbach, Tetschen, Lindau.

Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt

A Gsemege-szóló

ELADÁS
Dr. Ecséri Lajosnál
2-1 megkezdődött.

Házeladás.

Özv. Löwy Mártonné-féle

III. ker. Szilva-utca 4. számú ház, szabad kézből, kedvező feltételek mellett,

ELADÓ.

Ertekezni lehet Ehrenfeld Mórral, vásárhelyi-utca üzletében. 3-3

A szépség!

Minden hölgynek kétségtelenül legfőbb vágya, hogy mentől szebb legyen s hogy ezen célját elérhesse, megragad minden alkalmat, a legképtelenebb dolgokkal kengetve arcát. A legtöbb esetben saját kárára teszi ezt, mert nemcsak, hogy szép nem lesz, hanem ellenkezőleg sok esetben tönkre teszi arcbőrét úgy, hogy igen hosszú idő, gondos ápolás kell ahhoz, hogy ismét helyrehozza.

Az a világon egyedül siker, melyet Földes Kelemen aradi gyógyszerész Margit-öröm-jével elért (különösen Francia és Németországban) sok embert arra bír, hogy ezt a világhírd, ártalmatlan és azarcmentén tisztátlansága (szepők, májfolt, kiütések stb.) ellen páralatlanul és csodálatosan ható szert utanozzák. Természetes, hogy ez senkinek sem sikerül, mert a Margit-Crème készítésének titkát senki más nem ismeri, mint a feltaláló és készítő s épen azért, mert a titkot soha senkire sem bízta, hanem minden egyes készítményt maga állít elő, a Margit-Crème mindig egyforma, annak kidolgozása a leggondosabb, tehát hatása is rögtön és biztos.

— Ovakodjunk tehát arcunkat mindenféleképpen kengetni és használjunk oly szert, melyet angol, amerikai és francia hírneves orvosok is ajánlanak mint egyedül biztos és ártalmatlan szert az arc szépítésére és a szépség megőrzésére. — Ez a világhírd szépség-szer a Földes Kelemen Margit-Crème, mely már 4-5 napi használat után teljesen átalakítja az arc bőrét, eltünteti a szepőket, májfoltokat, kiütéseket, bőrráktát, mitesszert, arc és kézszőrzését. Az arc ideális szép, üde és ifju lesz s emellett a Margit-Crème teljesen ártalmatlan.

Egy tégey ára 1 korona, Margit-szappan 70 fillér és Margit-pouder (fehér, róza és crème színben, 1 korona 80 fillér. Ezen szerek mindegyike külön is használható. — A Földes Kelemen Margit-Crème kapható a világ minden nagyobb gyógyszerüzletében, ahol pedig raktáron nem volna, tessék egyenesen a készítőnek így címeze írni: Földes Kelemen gyógyszerész, Arad, 5-2 A.

FÓRAKTAR SZENTÉSEN:

Bozóky György, Ifj. Várady Lajos,

Derecskegy Mihály, Várady Lajos,

gyógyszerészeknél.

LEOPOLD GYULA

GARVENS-SZIVATTYUK
rendkívül olcsók,
csak elsőrendű minőség.
Hérjen határozottan:
Garvens-szivattyút
Garvens-művek, WIEN XX/3.
Levelezés magyarul és németül. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

TYUKSZENHALÁL
Ára 70 fillér.
A legjobb és legelsőbb
előboroszesz az
ERŐSŐSBORSZESZ
Ára 2 K, 1 K és 30 fillér.
Postán szállítja utóvért melletti a
KÖRÖS
GYÖR, BARSZS-UT.

Csapszegek-konzervek
BARTALAKI család gyártásában
készültek, melyek minden ízben és fűszerek
konzervek, azaz legelőször
- Nektárok, mártások, szószok
- előkészítők és fűszerek.

BÉLHURUT
Bismarck, Grombrowski legelső gyártása a JÁRÁTI-féle fokozott ásványvíz
gyógyos, kapható gyógyszerárú-
házakban és minden ásványvíz
kiszármagától is.

Felkai Konzervgyár, Barta József
FELKA (Magyarország) - Hát-Jen (Ausztria)

TOKAJI CHINA-VASBOR.
VÁSÁRLÓKÉRDÉS, ÉRTÉKELÉSEK, IDEGENSÉG
szolgálatára a legelőször készítették a KÖRÖS-féle
KÖRÖS-féle vasbor.
Kapható minden ásványvíz
kiszármagától is.
Kis üveg ára 820 kor. Nagy üveg 640 kor. Kapható gyártóházaiban.
Postán káld: KÖRÖS-GYÖGYVÉRTÁR Budapest, Mátyás-ut.

PLATSCH-KVILMOS
Kiemelt legelőször, legelőször
FÉRFI- és GYERMEK-ruha Árúháza
Budapest, IV. Körzet Városház (Károly-tér)
fényképezési és keszűmesterművészet
RIVOLI
BUDAPEST, VI. KERÜLET-UT 20.
Készülnek csak elsőrendű művészet
Készítőkben fényképezők, aquarell
és olajfestmények. Másolatok szelvénye.
Képek, ábrák, elvárások stb. Brosch, lapok, stb.
szépségdíszekkel. Porcellánba ágyított fényképek, stb.
Képek stb. Mind káldtat ingyen és bérmentve és postán.

**DIGESTOL
GIACKE**

Dobosa 3 kor.
Postai szállítással: **FELKA GALAMB** GYÖGYVÉRTÁR
BUDAPEST, HUNGÁRIA-KÖRUT 93
Naphalál minden gyógyításra való.

Fichtenin
A legelőször, szabályosított, tisztított, mely mindenféle
betegségekben és mindenféle betegségekben, és
és mindenféle betegségekben, és mindenféle betegségekben.
Legelőször, tisztított, mely mindenféle
betegségekben és mindenféle betegségekben.
Vásárlókérdés, értékelés, idegenesség
DIAMANT és VADAS
Budapest, VII. Kerület, László-ut 25. - Telefon 23-81.

BOGDANY
szépségese paratlan!
Készítőkben fényképezők, aquarell
és olajfestmények. Másolatok szelvénye.
BOGDANY S.
Készítőkben fényképezők, aquarell
és olajfestmények. Másolatok szelvénye.

KÉZPÁSZTÁJA
Készítőkben fényképezők, aquarell
és olajfestmények. Másolatok szelvénye.

Ha fáj a feje használjon
azonnal
Beretvás - MIGRAIN-pasztillát,
mely 5 perc alatt minden fejfájást megszüntet.
1 doboz 1 kor. 20 fillér. - Minden gyógyszerboltban és drogházban kapható.
Fővárosi: **BERETVÁS TAMÁS** KISPEST, Békés-
utca 2.
Ingeny postai szállítással 2 doboz érkezik.

PÁRIS
Készítőkben fényképezők, aquarell
és olajfestmények. Másolatok szelvénye.

BOGDANY S.
Készítőkben fényképezők, aquarell
és olajfestmények. Másolatok szelvénye.

Melyik vendéglőben étkezik-Budapesten?
Schuller Kaszinó-éttermében
VI., ANDRÁSSY-UT 39. sz.
Elsőrendű konyha! Maportá zene-estérei

Dr. Kovács L.
hemofil rendelő-Intézet
Készítőkben fényképezők, aquarell
és olajfestmények. Másolatok szelvénye.

KATZ
Készítőkben fényképezők, aquarell
és olajfestmények. Másolatok szelvénye.

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer.

Minden külföldi fölülműl hazánk természetes szénsavas vizek királya

A mohai ÁGNES-Forrás

Milleniumi nagy éremmel kitüntetve. Kifűző asztali, bor- és gyógyvíz a gyomorégést

rögtön megszűnteti, pártatlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomorbetegségeknek.
Mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsav tartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógysónál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb **GYOMOR-, LEGCSŐ ÉS HÜGYSZERV BETEGSÉGEKNEK**

Azért tehát
Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha gyomor-, bél- és légzőhuruttól szabadulni akarunk. **Dr. Kély**
Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk. **Dr. Kovács**
Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be. **Dr. Gebhardt**
Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk. **Dr. Glass**

Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbban adja, hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse.

Kedvelt borvíz. Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben. **Kedvelt borvíz.**
Olcsóbb a szódavíznél.

Főraktár: Eisler Lajos és ifj. Kovács Sándor utraknál.

4263/t. k. 1908. sz.

Hirdetmény.

Magyartés községnek telekkönyvi betétei az 1886. XXIX., az 1889: XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cikk értelmében elkészítettven és a nyilvánosságnak átadatván, ez azzal a felosztással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cikk 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cikk 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.-cikk 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t.-cikk 7. §-a és az 1891. XVI. t.-cikk 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely tehereltelt átvitelének az 1889. XXIX. t.-cikk 22 §-a, illetve az 1886. XXXVIII. t.-cikk 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1909. évi február hó 20. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújták be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5 és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1909. évi február hó 20. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyújták, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat bármily irányban sértve vélik, — ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXVIII. t.-cikk 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1909. évi február hó 20. napjáig bezárólag nyújták be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszerűen egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvethetik.

A Szentesi kir. bíróság minttelekkönyvi hatóság 1908. augusztus hó 3. 3-2 **Katkics, kir. járásbíró.**

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
 Budapest, Váci-körút 68,
 által a legutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcseplőgépek,
 szalmakezelők, járgény-cseplőgépek, lőhere-cseplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet ír. kaplók, szeceksavógók, répavágók, kukoricaszorzólok, daráló. Örlőmalmok, egyetemes aszál-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Önkéntes árverés

Kádár Árpádnak nyolc darab nyugati fajta tehene folyó hó 23-án délelőtt a tenyész szarvasmarha díjazást 2—1 követőleg a külső cédulaháznál önkéntes árverésen **EL FOG ADATNI.**

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Földbérbeadás.

Özv. Rác Ferencné nagytőkei és veresegyházi földje több évekre haszonbérbe kiadó, — esetleg feles munkálatra is kiadó. Értekezni lehet ez iránt a tulajdonossal. 2VI.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Legnagyobb bizonyság! Kétszeres ártólólatok!

A DREZDAI MOTORGYÁR RÉSZÉNYTÁRSASÁG
 egyik legregibb és legnagyobb MOTORGYÁR

szállítja az oltsimert
 legújabb típusú
 legújabb típusú
 legújabb típusú
 legújabb típusú
 legújabb típusú
 legújabb típusú

Motorokat és lokomobilokat

Vezérképviselet és raktár: **Gellért Ignác és Tsa**
 Budapest, Teréz-körút 41. — Telefon szám: 12—91.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Yedgy: „Horgony”
A Liment. Gapsiel comp.,
a Horgony-Pain-Expeller
 patika

egy régiónek bizonyított háziész, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közvéleménynek, csúsznál és meghűlések... ná, bedörögés képpen használva. **Figyelemre méltó.** Súlyos hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel és a fiteher cégjegyzékkel ellátott dobozban van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és ügyes ólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest.

De Richter gyógyszerára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában.
 Elisabethstrasse 5 neu.
 Mindennapi csatlakdás.

Mielőtt
 jeltárol-rajt szavul-építési
KÖLCSÖN
 iránt intézkednék
 kérjék díjtalanul prospektust.
MELLER L. EGYED
 BUDAPEST,
 IX. Lószarva-utca 7.
 Telefon-jelentésben
 46-31